

Bryssel, 30. kesäkuuta 2026
(OR. en)

10456/1/26
REV 1

POLMAR 54
POLGEN 166
COMAR 28
ENV 714
ENER 387
MAR 90
PECHE 235
RELEX 821
SUSTDEV 46
TRANS 410
RECH 273
PROCIV 128

SAATE

Lähettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 11. kesäkuuta 2026

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: COM(2026) 530 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE
EU:n strategia selviytymiskykyisistä, vauraista ja elinkelpoisista rannikkoyhteisöistä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 530 final.

Liite: COM(2026) 530 final

Bryssel 10.6.2026
COM(2026) 530 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n strategia selviytymiskykyisistä, vauraista ja elinkelpoisista rannikkoyhteisöistä

1. Johdanto

95 miljoonan ihmisen arkielämä on tiiviisti sidoksissa valtameren kalastusyhteisöissä ja rannikkokaupungeissa EU:n 70 000 kilometrin pituisella rantaviivalla ja EU:n rannikkoalueilla.

EU:n rannikkoalueiden maantieteelliset ominaisuudet ja identiteetti luovat ainutlaatuisia mahdollisuuksia. Maa- ja merialueiden yhtymäkohdassa asuvilla rannikkoyhteisöillä on vahvoja ympäristöllisiä, sosiaalisia ja kulttuurisia voimavaroja sekä hyödyntämättömiä mahdollisuuksia edistää kestävää sinistä taloutta. Yhteisöt toimivat sinisen innovoinnin ja uusien kestävien liiketoimintamallien testausalustoina ja rannikko- ja meriympäristön ylläpitäjinä, lujittavat EU:n kilpailukykyä, ennallistavat meri- ja rannikkoalueiden ekosysteemejä ja suojaavat EU:n rikasta merellistä kulttuuriperintöä ja identiteettiä. Niillä on keskeinen rooli kauppamerenkulun, matkailun, elintarvikkeiden ja puhtaan energian tuotannon paikallisina keskuksina.

Samalla EU:n rannikkoyhteisöt kokevat ensimmäisinä ilmastonmuutoksen, merten ja rannikon luonnon monimuotoisuuden häviämisen ja merten saastumisen vaikutukset. Lisähaasteita aiheuttavat epäsuhtainen matkailu, pula kohtuuhintaisista asunnoista, taloudellisen toiminnan kausiluonteisuus (kuten matkailussa ja kalastuksessa), rajalliset työmahdollisuudet sekä ympäristöriskit ja kasvavat hybridiuhat. Lisäksi rannikkoalueet altistuvat turvallisuushille maantieteellisen sijaintinsa vuoksi, ja niillä on turvallisuuden ja puolustuksen kannalta strategista merkitystä nykyisessä jännitteisessä geopoliittisessa ympäristössä. Jos näihin paineisiin ei puututa, ne vaarantavat rannikkoyhteisöjen toimeentulon, turvallisuuden ja vaurauden. Tällä on laajempia vaikutuksia EU:n selviytymiskykyyn, kilpailukykyyn ja turvallisuuteen. EU:n hyvin monimuotoisiin rannikkoyhteisöihin lukeutuu niin pieniä kalastusyhteisöjä kuin suuria teollisia satamakaupunkeja, joiden maantieteelliset olosuhteet, ympäristöt, hallintotavat, kulttuurit ja väestörakenteelliset tilanteet vaihtelevat. Kaikille sopiva toimintamalli ei ole toteuttamiskelpoinen tai tehokas. Kehittämisstrategiat tulee näin ollen räätälöidä, suunnitella ja toteuttaa paikallisesti, jotta erityiset tarpeet, haasteet ja mahdollisuudet voidaan ottaa huomioon.

Euroopan valtamerisopimuksen¹ tavoitteiden mukaisesti **esitetään ensimmäistä kertaa EU:n strategia, joka yhdistää rannikkoyhteisöjen kohtaamat haasteet ja mahdollisuudet yhteen johdonmukaiseen kehykseen.** Saarialueiden ja syrjäisimpien alueiden erityishaasteisiin vastataan saaria koskevalla EU:n strategialla² ja syrjäisimpiä alueita koskevalla tulevalla EU:n strategialla.

2. EU:n rannikkoyhteisöjä koskeva toimintamalli

Monet EU:n politiikat ja rahastot vaikuttavat rannikkoalueisiin, joten niiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon sovellettava johdonmukainen toimintamalli voi maksimoida synergiaedut meri-, ilmasto-, koheesio-, sosiaali-, tutkimus- ja innovointi-, energia- sekä ympäristöpolitiikkojen välillä. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti EU:n toimet täydentävät mutta eivät korvaa kansallisia, alueellisia ja paikallisia pyrkimyksiä.

Strategialla, jonka ytimessä ovat rannikkoyhteisöt, luodaan selkeät suuntaviivat ja tuetaan jäsenvaltioita ja sidosryhmiä suunnittelussa, ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

¹ COM(2025) 281 final.

² COM(2026) 520 final.

EU:n rannikkoyhteisöjä koskevan toimintamallin tulee perustua rannikolla asuvien ihmisten tarpeisiin ja huolenaiheisiin. Sidosryhmien kuulemisten³ ja rannikkoyhteisöihin kohdistuvien riskien ja mahdollisuuksien analyysin pohjalta EU:n toimintamallissa esitetään **kolme Euroopan rannikkoyhteisöjä koskevaa strategista tavoitetta**:

- i. **Vauraus.** Investoidaan monipuoliseen ja kestäväan siniseen talouteen ja varmistetaan sen paikalliset hyödyt, joita tukevat innovointi ja uudet, kestävät liiketoimintamallit.
- ii. **Selviytymiskyky.** Sopeudutaan jatkuvasti ilmastonmuutoksen aiheuttamiin kasvaviin riskeihin sekä muihin ympäristöön, talouteen, yhteiskuntaan ja turvallisuuteen liittyviin riskeihin. Edistetään samalla hiilestä irtautumista, kestäviä käytäntöjä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä kaikissa rannikko- ja meritoiminnoissa.
- iii. **Elinkelpoisuus.** Kehitetään elinvoimaisia, osallistavia ja houkuttelevia paikkoja, joissa kaikenikäiset ihmiset voivat asua, työskennellä ja viettää vapaa-aikaa ja joissa merellinen kulttuuri, perintö ja paikallinen identiteetti saavat kukoistaa.

2.1. Vauraat rannikkoyhteisöt

(1) Vahvistetaan ja monipuolistetaan perinteisiä sinisen talouden aloja

EU:n sininen talous tuottaa suoraan noin 263 miljardia euroa bruttoarvonlisäystä vuodessa. Vaikka sinisen talouden rahoitus on edelleen riittämätöntä, sen eri alojen investointimahdollisuudet ovat saamassa tuulta alleen.⁴ Meriosaaminen, siniset innovaatiot ja teknologiat edistävät jo uusia liiketoimintamalleja ja mahdollisuuksia. Merellä tuotettavan uusiutuvan energian nopeat edistysaskeleet, digitaaliset ratkaisut ja valtameren havainnointi voivat kerryttää rannikkoyhteisöissä paikallista osaamista sekä johtaa paikallisiin työpaikkoihin ja investointeihin. Rannikkoyhteisöt voivat toimia sinisen talouden keskuksina, joiden kilpailukyky vahdittaa innovointi. Tämä vahvistaa EU:n yleistä taloudellista suorituskykyä ja varmistaa, että valtameren luonnonpääomaa käytetään kestäväällä tavalla. **Älykkään erikoistumisen strategiat (S3)**, joilla kohdennetaan investointeja alueellisiin vahvuuksiin, edistävät yhteistyötä paikallisissa ja alueellisissa sinisen innovoinnin ekosysteemeissä. Niillä luodaan liiketoiminnalle kasvua ja rannikkoyhteisöihin työpaikkoja. Komissio tukee jatkossakin kestäväan sinisen talouden temaattista S3-foorumia, jotta tärkeimmissä ekosysteemeissä tapahtuvaa innovointia, kuten sinisiä bioteknologioita, sinistä bionaloutta ja älykästä kiertovesiviljelyä, voidaan yhdistää ja skaalata entistä paremmin.⁵

Sinisen talouden teollinen perusta, mukaan lukien merenkulun valmistusteollisuus, merenkulku ja satamat, on edelleen EU:n innovointivalmiuksien, kilpailukykyyn ja strategisen riippumattomuuden tärkeä pilari. **EU:n satamastrategiassa ja Euroopan merenkulun teollisuusstrategiassa (EIMS)**⁶ esitetään etenemistapoja, jotka johtavat uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin ja innovaatioihin. Ne liittyvät esimerkiksi ympäristöystävälliseen merenkulkuun, merellä tuotettavaan uusiutuvaan energiaan ja logistiikkaan. Näin ollen satamajohtoisen innovoinnin ja teollisuusklustereiden kautta syntyy paikallisia, laadukkaita työpaikkoja, ja samalla luodaan infrastruktuuria ja yhteyksiä, jotka edistävät koko EU:n kilpailukykyä ja turvallisuutta.

Kalastuksen ja vesiviljelyn alat, laajempi arvoketju mukaan lukien, ovat useiden rannikkoalueiden talouksien perusta. Näiden perinteikkäiden ammattien juuret ulottuvat

³ Sisältäen [kannanottoopyynnön](#), työpajat ja Ocean Days -tapahtuman [istunnon](#) sekä [erityisen tutkimuksen](#).

⁴ Vuoden 2023 tiedot ovat peräisin [sinistä taloutta koskevasta kertomuksesta 2025](#) ja [The next wave of blue growth – Investor report 2026](#) -raportista.

⁵ [Inforegio – Sustainable Blue Economy](#).

⁶ COM(2026) 112 ja COM(2026) 111.

syvälle EU:n kulttuuriperintöön, ja ne ovat elintärkeitä EU:n elintarvikehuollon kannalta. Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) mukaisen kestävä kalastuksen hoidon jatkuva edistyminen on olennaista alan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden, paikallisten työpaikkojen, kohtuullisen tulotason, elintarviketurvan ja sukupolvenvaihdosten (nuoria pyritään saamaan alalle sen jatkuvuuden varmistamiseksi) kannalta.

YKP-asetuksen⁷ äskeinen arviointi osoittaa, että edistyminen ei ole ollut riittävää: esimerkiksi kalakannat elpyvät yhä liian hitaasti ja taloudellinen hyöty jää liian vähäiseksi uusien haasteiden, kuten geopoliittisen kehityksen, ilmastonmuutoksen ja energian korkeiden hintojen, vuoksi. Kestävä vesiviljelyn mahdollisuuksia hyödynnetään edelleen liian vähän. YKP:n arvioinnin tulokset otetaan huomioon YKP:n mahdollisissa uudistuksissa, ja ne toimivat perustana komission **kalastus- ja vesiviljelyalaa koskevalle visiolle 2040**. Se on 15-vuotinen strateginen kehys, jolla ohjataan politiikan kehittämistä tulevina vuosikymmeninä alan kilpailukyvyyn, kestävyys ja häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi. Vision puitteissa komissio painottaa erityisesti rannikkoyhteisöjen selviytymiskykyä, kestävyyttä ja vaurautta.

Sinisen talouden suurin työllistäjä, **rannikkomatkailu**, tarjoaa suoraan työpaikkoja miljoonille ihmisille EU:ssa⁸. Liikaturismi voi kuitenkin lisätä kausivaihteluihin liittyviä haavoittuvuuksia, ylikansoitusta, resursseihin ja infrastruktuuriin kohdistuvaa kuormitusta sekä asumiseen liittyviä haasteita. **Komission tulevan kestävä matkailun strategian** tavoitteena on edistää tasasuhtaisempia, häiriönsietokykyisempiä ja kilpailukykyisempiä matkailumalleja, jotka hyödyttävät paikallisyhteisöjä ja matkailijoita.

(2) Mahdollisuuksia innovointiin, meriosaamiseen ja uusiin liiketoimintamalleihin

Meriosaaminen sekä siniset innovaatiot ja teknologiat edistävät uusia liiketoimintamalleja ja tuottavat hyötyä niin paikallisella kuin koko EU:n tasolla, ja merellä tuotettavan uusiutuvan energian, digitaalisten ratkaisujen ja valtamerten havainnoinnin edistyminen voi johtaa paikallisiin työpaikkoihin ja investointeihin. Kuten edellä todettiin, rannikkoyhteisöt voivat toimia sinisen talouden keskuksina.

Sinisen talouden tuleva kasvu riippuu digitalisaation nopeutumisesta, valtameritietojen hyödyntämisestä sekä meriä ja valtameriä koskevan osaamisen kehittämisestä. Offshore-resurssien ennakoivan kunnossapidon kaltaiset innovatiiviset liiketoimintamallit, mutta toisaalta myös kaksikäyttösovellukset edellyttävät vahvempia tieto- ja havainnointijärjestelmiä. **Valtamerten havainnointia koskevalla EU:n OceanEye-aloitteella**⁹ tehostetaan eurooppalaista ja globaalia valtamerten seuranta ja havainnointia sekä luodaan rannikkoyhteisöille uudenlaisia mahdollisuuksia: sillä **lisätään tietojamme rannikkovesistä** ja parannetaan kykyämme arvioida ilmastoriskejä, havaita meriin liittyviä turvallisuusuhkia sekä tarjotaan mahdollisuuksia EU:n siniselle taloudelle. OceanEye-aloitteen avulla tuotetaan rannikkoalueen tason tietoja ja työkaluja synergiassa Destination Earth -aloitteen¹⁰ kanssa. Niillä tuetaan valtameriteknologioihin ja datapalveluihin liittyvää innovointia paikallisella tasolla. Aloitteella pyritään myös vahvistamaan kansalaisten tunnesidettä merta kohtaan ja kehittämään valtamerten havainnointia yhteiskunnalliseksi ja kulttuuriseksi työkaluksi.

Rajalliset työmahdollisuudet ja taloudellisen toiminnan kausiluonteisuus (kuten matkailussa ja kalastuksessa) horjuttavat vaurautta joillain rannikkoalueilla. Innovaatiot ja uudenlaiset liiketoimintamallit (esim. kalastusmatkailu, yhteisön tukema kalastustoiminta, paikallisten

⁷ SWD(2026) 120 final.

⁸ Rannikkomatkailun ala työllisti yli 2,7 miljoonaa ihmistä ja tuotti 93 miljardia euroa bruttoarvonlisäystä ([Euroopan sinisen talouden seurantakeskus](#)). Vuoden 2023 tiedot.

⁹ [OceanEye vahvistaa valtamerten havainnointia ja suojelua – Euroopan komissio](#)

¹⁰ [Destination Earth -aloite](#)

arvoketjujen kehittäminen, alueellinen brändäys ja vähätrofinen vesiviljely) voivat tukea **talouden monipuolistamista**. Uusiutuvat merialueiden luonnonvarat voivat luoda työpaikkoja ja edistää paikallista kasvua sinisen biotalouden puitteissa. Tuleva **EU:n sinistä biotaloutta koskeva innovointialoite (BlueBIP)** lujittaa alueellista yhteistyötä ja synergioita vesiviljelyn, kalastuksen, maatalouden, tutkimuksen, paikallisten viranomaisten ja biopohjaisten teollisuudenalojen välillä. Näin voidaan kehittää käytännön arvoketjuja, kuten leväpohjaisia lannoitteita, kalastuksen ja vesiviljelyn sivutuotteiden jalostamista rehuiksi tai biomateriaaleiksi, ravintoaineiden talteenottoa rannikko- ja viljelyalueiden välillä sekä kestävästä vesiviljelystä saatavia vähähiilisiä tuotteita. Näillä toimilla voidaan edistää talouden monipuolistamiseen, häiriönsietokykyyn ja kiertotalouteen liittyviä tavoitteita ja vahvistaa yhteyksiä rannikko- ja sisämaa-alueiden ja sidosryhmien välillä.

Luontohyvitykset ja siniset päästövähennyshyvitykset voivat toimia mekanismeina, joilla palkitaan ennallistamistoimista, käännetään meriluonnon monimuotoisuuden köyhtymisen kehityssuuntaa ja lisätään samalla hiilen sitomista. **Komissio tukee sinisen hiilen ekosysteemeitä koskevan sertifiointimenetelmän kehittämistä** (*vuoroveden alle jäävien maiden ja meriruohoniittyjen osalta*) vuoden 2024 hiilenpoistoa ja hiiliviljelyä koskevan asetuksen (CRCF) nojalla, jotta **sinisten päästövähennyshyvitysten** myöntäminen ja kaupan käyminen niillä olisi tulevaisuudessa mahdollista. Tätä menetelmää koskevan delegoidun säädöksen luonnos on tarkoitus laatia vuoteen 2028 mennessä. Osana **luonnonarvovyksiköitä koskevaa etenemissuunnitelmaa**¹¹ komissio jäsentää myös kasvavaa hankevalikoimaa tutkimus-, innovointi- ja pilottialoitteidensa kautta. Tavoitteena on testata erilaisia vaihtoehtoja, joita tukevat Horisontti Eurooppa -puiteohjelma, Life-ohjelma, Green Assist -ohjelma ja muut EU:n välineet.

Komissio tutkii tapoja tehdä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa tiukan yhteisen seurantaprosessin kautta, jolla voidaan tukea hiilivarannoista raportointia ja niiden todentamista maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevan asetuksen (LULUCF)¹² nojalla ja luonnon ennallistamista koskevan asetuksen velvoitteiden mukaisesti. Näitä toimia voidaan vahvistaa saamalla liikkeelle yksityistä rahoitusta, jonka avulla ennallistetaan, seurataan ja hoidetaan kyseessä olevia ekosysteemejä.

Merialueiden käyttö (esimerkiksi luonnonsuojelu ja ennallistaminen, energia, kalastus, vesiviljely, merenkulku ja matkailu) on vahvasti sidoksissa rannikkoyhteisöjen kehitykseen. Kun kilpailu alueista kiristyy, tehokas suunnittelu ja **merten aluesuunnittelua koskevan direktiivin** uudistaminen ovat tarpeen. Merten aluesuunnittelua koskeva direktiivi tarjoaa johdonmukaisen, avoimen ja näyttöön perustuvan toimintakehyksen, mutta haasteita riittää edelleen. Niitä ovat muun muassa ilmastonmuutoksen yhä suuremmat vaikutukset, merten saastuminen, rannikko- ja merialueiden tehostetusta käytöstä johtuvat ympäristöpaineet, tiiviimpi maa- ja merialueiden välinen vuorovaikutus sekä tarve parantaa valtamerten hallinnointia.¹³ Tulevan **europalaisen valtamerisäädöksen**, jonka odotetaan valmistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä, tavoitteena on uudistaa merten aluesuunnittelua koskevaa direktiiviä valtamerisopimuksen painopisteiden mukaisesti. Siinä otetaan rannikkoyhteisöt mukaan ratkomaan haasteita, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, meritoimintojen rinnakkaiseen harjoittamiseen, valtamerten luonnonpääoman kestävään käyttöön ja tehokkaampaan rajat ylittävään yhteistyöhön.

¹¹ COM(2025) 374 final.

¹² Asetus (EU) 2018/841.

¹³ COM(2026) 174 final. Toinen kertomus direktiivin 2014/89/EU täytäntöönpanon edistymisestä.

Merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskeva EU:n strategia¹⁴ tukee vähähiilistämistä ja energiavarmuutta ja tarjoaa rannikkoyhteisöille mahdollisuuksia, jotka liittyvät kehittyneeseen valmistusteollisuuteen, satamien parannuksiin, toimitusketjuinvestointeihin ja huoltopalveluihin erityisesti merituulivoiman ja yhä useammin aalto- ja vuorovesienergian osalta. EU:n kannalta tämä lujittaa energiavarmuutta ja vauhdittaa asteittaista luopumista fossiilisista polttoaineista. Kilpailu rannikko- ja merialueista ja mutkikkaat suunnittelusäännöt voivat kuitenkin hidastaa uusien energiahankkeiden lupamenettelyjä ja luoda jännitteitä maa- ja merialueiden muun käytön, kuten kalastuksen ja luonnonsuojelun, välille. Näiden haasteiden ratkaisemiseksi Euroopan komissio kannustaa jäsenvaltioita tehostamaan yhdennettyä merten aluesuunnittelua ja yksinkertaistamaan lupamenettelyjä. Lisäksi olisi varmistettava paikallisen lisäarvon luominen ja julkinen tuki osallistamalla rannikkoyhteisöt **yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (CLLD)** aloitteisiin. Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen aloitteita tuetaan vuosina 2021–2027 lähes miljardilla eurolla Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta (EMKVR) ja täydennetään EU:n koheesiopolitiikan rahoituksella. **Ne tuottavat jo välittömiä hyötyjä paikallisyhteisöille¹⁵ alhaalta ylöspäin suuntautuvan, osallistavan** toimintamallin avulla. Tämä pätee erityisesti tulojen monipuolistamiseen. Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen ohella saari- ja rannikkoalueiden erityisiin haasteisiin voidaan vastata paikkalähtöisillä toimintamalleilla (mukaan lukien **Leader ja älykkäät kylät**). Näiden osallistavien välineiden käyttöä olisi jatkettava, ja ne tulisi integroida entistä paremmin aiempaa monialaisempaan toimintamalliin, jota sovelletaan yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen. Näin tulisi menetellä myös tulevan BlueBIP-aloitteen kautta.

Sukupolvenvaihdokset ovat keskeisiä rannikkoyhteisöjen jatkuvan elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyyn kannalta. Väestön ikääntyminen ja nuorten muuttoliike heikentävät paikallisia työmarkkinoita, yrittäjyyttä ja keskeisiä mereen liittyviä aloja, kuten kalastusta, vesiviljelyä tai innovatiivisia sinisiä teollisuudenaloja. Kun halutaan houkuttaa nuoria, pitää heidät palveluksessa ja vauhdittaa innovointia, avainasemassa ovat laadukkaiden työpaikkojen, selkeiden urapolkujen ja vahvojen osaamistarjoustun luominen sekä hallinnollisen taakan keventäminen. Komissio aikoo ehdottaa vuonna 2027 **sinistä sukupolvenvaihdosstrategiaa**, jolla se pyrkii houkuttelemaan nuoria ammattilaisia sinisille työurille sekä tukemaan kestävyyttä ja innovointia pitkällä aikavälillä. Merellä tuotettavan uusiutuvan energian alalla **osaamissopimuksen** mukaisen kumppanuuden puitteissa koulutetaan 124 000 ihmistä uusiutuvan merienergian osaajiksi vuoteen 2030 mennessä.

Lisäksi digitaalisiin yhteyksiin ja liikenneyhteyksiin tehtävät investoinnit ovat ratkaisevan tärkeitä rannikkoalueiden talouskasvun ja palvelujen saatavuuden kannalta. Jäsenvaltiot ja alueet voivat käyttää koheesiopolitiikan rahoitusta sekä fyysisten että digitaalisten yhteysalueiden parantamiseen. Vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan puitteissa 40 miljardia euroa on kohdennettu EU:n digitaalista siirtymää koskevien tavoitteiden tukemiseen, pääasiassa digitaalisen kuilun kaventamiseksi ja yhteyksien lisäämiseksi. Tämä liittyy lähinnä vähemmän kehittyneisiin ja syrjäisiin rannikkoalueisiin, erityisesti saariin, kuten saaria koskevassa EU:n strategiassa todetaan. **Komissio kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään nykyisiä Verkkojen Eurooppa -välineen puitteissa tarjottuja mahdollisuuksia jäljellä olevalla ohjelmakaudella (2026 ja 2027)** ja valmistautumaan täytäntöönpanoon uuden monivuotisen rahoituskehityksen mukaisesti.

Lippulaivahankkeet – Komissio aikoo

¹⁴ COM(2020) 741 final.

¹⁵ [CLLD in fisheries and coastal communities](#): Achievements and Lessons. FAMENET, 2025.

- *painottaa kalastus- ja vesiviljelyalaa koskevan vision 2040 yhteydessä erityisesti rannikkoyhteisöjen selviytymiskykyä, kestävyyttä ja vaurautta*
- *tukea OceanEye-aloitteen puitteissa rannikoiden sidosryhmiä, jotta nämä hyödyntäisivät valtameritietoja mahdollisimman tehokkaasti oman selviytymiskykynsä ja kasvunsa tukemiseksi*
- *tukea teollisuudenaloja kaksikäyttöratkaisujen pilotoinnissa ja kehittää EU:n laajuisia kaksikäyttöaluksiin ja -teknologioihin liittyviä yhteentoimivuusstandardeja OceanEye-mallien pohjalta*
- *kiinnittää erityistä huomiota rannikkoyhteisöjen tarpeisiin eurooppalaisen valtamerisäädöksen mukaisen merten aluesuunnittelun kehityksen tarkistamisen yhteydessä*
- *tukea sertifiointimenetelmän kehittämistä seuraavana askeleena kohti sinisiä päästövähennyshyötyksiä*
- *tukea sinisen biotalouden klustereiden ja arvoketjujen luomista rannikkoyhteisöissä yhteisöllähtöisen paikallisen kehittämisen toimintamallin kautta tulevan EU:n sinistä biotaloutta koskevan innovaatioaloitteen mukaisesti.*

2.2. Selviytymiskykyiset rannikkoyhteisöt

EU:n rannikkoalueilla tunnetaan yhä useammin ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten merenpinnan ja lämpötilojen nousu, rannikon eroosio, tulvat, myrskyvuokset, suolaveden tunkeutuminen rannikkoalueille ja ekosysteemin rappeutuminen. Ne uhkaavat ihmisten terveyttä ja turvallisuutta, infrastruktuuria, vesiturvallisuutta ja elintarviketurvaa, varojen arvostamista ja riskipreemioita sekä paikallista taloutta ja ympäristöä. Ensimmäisessä eurooppalaisessa ilmatoriskien arvioinnissa¹⁶ todettiin, että rannikkoalueet ovat ilmatoriskeille altistuneimpien alueiden joukossa. Nämä vaikutukset vaarantavat yhä useammin myös kulttuuri- ja maailmanperintökohteita.

Ilman hillitsemis- ja sopeutumistoimia rannikkotulvien EU:ssa aiheuttamat vuosittaiset vahingot voisivat nousta jyrkästi nykyisestä 1,25 miljardista eurosta 93–961 miljardiin euroon vuosisadan loppuun mennessä, mikä vaikuttaisi 1,5–3 miljoonaan ihmiseen¹⁷. Jokaisella sopeutumistoimiin investoidulla miljardilla eurolla voitaisiin kuitenkin pienentää mahdollisia tulvavahinkoja 14 miljardilla eurolla.¹⁸ Rannikkoalueiden selviytymiskyky on olennainen osa ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevaa EU:n strategiaa¹⁹. EU:n missioilla ”Ilmastonmuutokseen sopeutuminen” ja ”Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä”²⁰ komissio auttaa yhteisöjä arvioimaan ilmatoriskejä, kehittämään sopeutumisstrategioita ja toteuttamaan ratkaisuja. Synergiassa toimivat missiot edistävät yhdessä suunniteltuja, systeemisiä toimintamalleja, ja niissä kiinnitetään erityistä huomiota luontopohjaisiin ratkaisuihin, joilla vahvistetaan rannikkoalueiden kykyä selviytyä ilmastovaikutuksista, kuten tulvista, eroosiosta ja merenpinnan noususta. Vuoden 2026 loppuun mennessä Euroopan komissio käynnistää kolme uutta ilmastonmuutoksen sopeutumista koskevaan missioon liittyvää lippulaivahanketta, joita EU tukee noin 30 miljoonalla eurolla. Niillä havainnollistetaan yhdennettyjä sopeutusratkaisuja sellaisilla rannikkoalueilla, joihin

¹⁶ Eurooppalainen ilmatoriskien arviointi – Euroopan ympäristökeskus.

¹⁷ JRC PESETA IV – Task 6.

¹⁸ UNEP Adaptation Gap Report 2023.

¹⁹ COM(2021) 82 final, jossa paikallinen sopeutuminen määritetään yhdeksi kolmesta monialaisesta painopisteestä.

²⁰ Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskeva EU:n missio ja EU:n missio: Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä.

ilmastonmuutos eniten vaikuttaa ja joilla moninaiset ja toisiaan voimistavat ilmatoriskit edellyttävät koordinoituja toimia.

EU:n myöntämä rahoitus, koheesiopolitiikan rahoitus mukaan lukien, tukee merkittävästi ilmastotoimia eri jäsenvaltioissa ja alueilla vuosina 2021–2027. Kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla on kuitenkin edelleen huomattavia investointeihin liittyviä ja toimintapoliittisia puutteita. **Komissio** harkitsee yhdessä Euroopan investointipankin (EIP) kanssa **EU:n laajuista kartoitusta**, jolla yksilöitäisiin **rannikkoalueiden sopeutumiseen liittyviä** olemassa olevia investointijatkumoa ja mahdollisia uusia investointimahdollisuuksia sekä tarkasteltaisiin niiden kustannuksia ja hyötyjä tulevan ilmastonmuutoksen valossa. Lisäksi **komissio tarjoaa EIP:n teknisen neuvontatuen** (esimerkiksi JASPERS-ohjelman²¹ ja muiden asiaankuuluvien neuvonantavien toimeksiantojen) **avulla valmiuksien kehittämisen tukea** rannikkoyhteisöjen investointistrategioiden ja -hankkeiden valmisteluun. Niitä voidaan tämän jälkeen tukea sellaisten EU:n avustusten ja EIP:n lainanantovälineiden yhdistelmällä, joiden tukea suunnataan erityisesti pienille ja keskisuurille viranomaistahoille ilmastokestävyttä koskevien hankkeiden kehittämiseen. Komissio **edistää samalla yhteistyötä ja strategisia kumppanuuksia** kansallisten ja rannikkoyhteisöjen viranomaisten välillä **olemassa olevien välineiden**, kuten **eurooppalaisen kaupunkialoitteen, Regio Peer2Peer -yhteisöjen ja JASPERS-ohjelman** avulla.

Rannikkoyhteisöjen selviytymiskyvyn kehittämiseksi komissio on yksilöinyt useita painopisteitä EU:n tasolla sekä kansallisella ja alueellisella tasolla: **i) parannetaan** rannikkoalueiden riskeihin liittyvää **osaamista ja tietoisuutta** OceanEye-aloitteen ja sen kehittyvän välineen, valtameren digitaalisen kaksosen, tuella; **ii) kartoitetaan tehokkaammin investointitarpeita; iii) vahvistetaan investointisuunnittelua ja -hallintoa** ja selvennetään riskeihin liittyvää vastuuta hallinnon eri tasoilla; **iv) tuetaan valmiuksien kehittämistä** selviytymiskykyyn liittyvien hankkeiden toteuttamiseksi ja **v) saatetaan liikkeelle investointeja** ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillitsemistä varten. Nämä toimet perustuvat olemassa oleviin ja kehittyviin välineisiin, mukaan lukien Euroopan ilmastonmuutosportaali, EMODnet ja valtameren digitaalinen kaksonen. Näistä jälkimmäinen, joka on kehitetty synergiassa Destination Earth -aloitteen kanssa, tarjoaa miltei reaaliaikaista tietoa olosuhteista valtamerellä ja rannikkoalueilla. Tietojen avulla vahvistetaan viranomaisten kykyä ennakoida vaaroja ja torjua niitä, kartoittaa riskejä ja kohdentaa ehkäiseviä toimenpiteitä paremmin, jotta ihmisiä, infrastruktuuria, ekosysteemejä ja paikallista liiketoimintaa voidaan suojella.

Luontopohjaiset ratkaisut voivat niin ikään olla erityisen tehokkaita, sillä ne tuottavat ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä ja niillä vahvistetaan rannikkoalueiden selviytymiskykyä. Vuonna 2026 komissio ehdottaa **ilmastokestävyiden eurooppalaista kehystä**, jonka avulla tulevat ilmatoriskit sisällytetään EU:n politiikkoihin, investointipäätöksiin ja riskinhallintaan. Viranomaisia kannustetaan näin ollen sisällyttämään **merenpinnan nousu ja ilmatoriskit rannikkoalueiden hoitoon ja aluesuunnitteluun**. Rannikkokaupunkeja tuetaan myös uuden eurooppalaisen Bauhausin kaltaisilla aloitteilla innovatiivisten ja toistettavissa olevien, selviytymiskykyä koskevien ratkaisujen kautta, ja tulevan **eurooppalaisen valtamerisäädöksen** tavoitteena on ottaa ilmastonmuutos vahvemmin huomioon merten aluesuunnittelussa.

Suojelun tuloksia ja toimenpiteiden pitkän aikavälin elinkelpoisuutta voidaan parantaa **yhteishallinnoinnilla**, jossa **paikalliset sidosryhmät**, erityisesti kalastajat, osallistuvat suojelealueiden nimeämiseen ja hoitoon. Tiedettä ja paikallista osaamista yhdistävä

²¹ [JASPERS – Euroopan alueiden hankkeille annettava yhteinen apu.](#)

yhteishallinnointi voi lisätä vaatimustenmukaisuutta, vähentää konflikteja ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista. Sen kautta voidaan saada myös paikallisia hyötyjä ennallistamiseen, seurantaan ja hoitoon liittyvien työpaikkojen muodossa sekä tuloja luonnon ennallistamisesta ja sinisistä päästövähennyshyvityksistä. Komissio **kannustaa luomaan yhteisölähtöisiä paikallisen kehittämisen aloitteita rannikko- ja kalatalousalueilla** meriasioiden hoidon, ennallistamisen ja luontopohjaisten hankkeiden tukemiseksi. Jäsenvaltioita pyydetään myös varmistamaan, että rannikkoyhteisöt osallistuvat aktiivisesti merisuojelualueita koskeviin päätöksiin.

Rannikkoyhteisöjen rooli on keskeinen myös **Euroopan turvallisuuden ja selviytymiskyvyn** kannalta. Monet niistä sijaitsevat EU:n ulkoisilla merirajoilla, ja niihin kohdistuu lisääntyviä turvallisuuspaineita, kuten hybridiuhkia, sabotaasia ja käynnissä oleviin konflikteihin liittyviä riskejä, kuten drooneja ja kelluvia merimiinoja. Nämä uhat voivat häiritä kalastusta, meriliikennettä ja muuta taloudellista toimintaa sekä heikentää rajavalvontaa ja helpottaa rajat ylittävää rikollisuutta. Erityistä huomiota tulee myös kiinnittää **kriittisen rannikko- ja meri-infrastruktuurin** suojeluun ja häiriönsietokykyyn, mukaan lukien satamiin, merellä tuotettavan uusiutuvan energian infrastruktuuriin sekä merenalaisiin kaapeleihin. Rannikkoalueiden sidosryhmät, kuten kalastajat, satamaviranomaiset ja paikalliset merenkulkualan toimijat, voivat edistää merellistä tilannetietoisuutta raportoimalla vapaaehtoisesti merellä tapahtuvista poikkeavista tai epäilyttävistä toimista kansallisten toimintakehysten puitteissa.

Lisäksi on **olennaisen tärkeää vahvistaa rannikkoalueiden turvallisuutta ja puolustusta**, jotta voidaan varmistaa kriittisen infrastruktuurin suojelu, vahvistaa valvontavalmiuksia ja tehostaa merialueiden nopean toiminnan valmiuksia. Tässä yhteydessä viranomaisia ja rannikkoyhteisöjä voidaan tukea kehittyneillä digitaalisilla valmiuksilla, kuten Destination Earth -aloitteella ja sen korkeatasoisilla digitaalisilla kaksoilla, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja äärimmäisiin sääilmiöihin. Niiden avulla parannetaan tilannetietoisuutta, riskiennusteita ja varhaisvaroitusjärjestelmiä ja simuloidaan mutkikkaita ilmastoon ja turvallisuuteen liittyviä ”mitä jos” -skenaarioita.

Komissio pyrkii tehostamaan varautumista ja ottamaan mukaan useampia yhteisöjä **laajentamalla CoastWAVE-aloitetta**²² siten, että siihen integroidaan paikallisia vaaran arviointeja ja mukautettuja varoitusjärjestelmiä, joiden avulla hälytykset tavoittavat rannikkoyhteisöt. Nämä toimet ovat linjassa **Euroopan unionin merellisen turvallisuusstrategian, EU:n satamastrategian, EU:n varautumisunionistrategian** sekä tulevan **Euroopan turvallisuusstrategian** kanssa, mikä kuvastaa paremman selviytymiskyvyn ja riskitietoisuuden tarvetta rannikkoalueilla. Näiden strategioiden mukaisesti viranomaisten tulisi vahvistaa riskitietoisuutta satama-alueiden lähellä, jotta asukkaat voivat reagoida tehokkaasti vaaratilanteisiin.

Valtamerten hoitajina toimivilla rannikkoyhteisöillä on ratkaisevan tärkeä rooli merten luonnonvarojen ja ekosysteemien suojelussa, ja samalla ne tukevat elinkeinoja, elintarviketurvaa ja kestäväen sinisen talouden toimia. Rannikkoyhteisöjen rooli on keskeinen lähteestä mereen -toimintamallissa, ja niiden merkitys on ratkaiseva rannikko- ja meriympäristön **suojelun ja ennallistamisen** kannalta, syrjäisimpien alueiden poikkeuksellisen rikas luonnon monimuotoisuus mukaan lukien.

²² [CoastWAVE 2.0 | Unionin pelastuspalvelun osaamisverkosto.](#)

Satamat ovat **kiertotalouden ja saasteiden torjunnan** kannalta keskeisiä rannikon **keskuksia**. Komissio tukee tätä tehtävää satamastrategian mukaisesti yksinkertaistamalla teknisiä kriteerejä, virtaviivaistamalla lupamenettelyjä ja antamalla jäsenvaltioille ohjeita.

Kattavista suojele- ja ennallistamistoimista ja kestävästä kalastuksenhoidon edistymisestä huolimatta **rannikko- ja meriekosysteemeihin kohdistuu edelleen huomattavia paineita** saastumisen, rehevöitymisen, liikakalastuksen, eroosion ja ilmastonmuutoksen vuoksi. Noin **80 prosenttia Euroopan suojelluista meri- ja maaluontotyypeistä** on heikossa tai huonossa kunnossa, ja ekologinen tila on huono **62 prosentilla joista, järvistä ja rannikkoalueista**²³. Tämä vaikuttaa kielteisesti kansanterveyteen ja heikentää rannikkoalueiden turvallisuutta ja houkuttelevuutta. Lisäksi se heikentää sinisen talouden alojen, kuten kalastuksen ja vesiviljelyn, kestävyysperuspilareita. Keskeistä on edelleen **EU:n ympäristölainsäädännön tehokkaampi täytäntöönpano ja valvonta** sekä kohdennetut ennallistamistoimenpiteet luonnon ennallistamista koskevan asetuksen mukaisesti.²⁴ Jäsenvaltioiden odotetaan toimittavan kansalliset ennallistamissuunnitelmat syyskuuhun 2026 mennessä, mikä on tärkeä virstanpylväs matkalla kohti rannikko- ja meriekosysteemien koordinoitua suojelua. Tulevan EU:n valtamerisäädöksen suunnitellun meristrategiapuitedirektiivin tarkistuksen tavoitteena on vahvistaa ympäristönsuojelua, yksinkertaistaa säännöksiä ja lisätä yhdenmukaisuutta EU:n säännösten kanssa.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman missioiden ”**Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä**”²⁰ ja ”**Euroopan maaperäsopimus**”²⁵ kautta EU jo tukee rannikkoyhteisöjä kehittämällä ja testaamalla innovatiivisia, ennallistamista ja rannikkoalueiden hoitoa koskevia ratkaisuja. Niitä ovat muun muassa vedenpidätys ja ravinteiden aiheuttama pilaantuminen sekä sinisen talouden uudistavat käytännöt. Lähteestä mereen -toimintamallia voidaan laajentaa **EU:n valtameri- ja vesitutkimus- ja -innovointistrategian** avulla innovoimalla vesihuoltoon ja lisäämällä vesitehokkuutta. EU:n rahastoista – kuten koheesiopolitiikan rahastoista, EMKVR:stä ja Life-ohjelmasta – tuetaan jo investointeja luonnon monimuotoisuuteen, ilmastokestävyyteen, kestävään vesihuoltoon sekä kiertotalouteen rannikkoalueilla.

Lippulaivat – Komissio aikoo

- *edistää suojelualueiden jäseneltyjä yhteishallintokumppanuuksia (kalastajat mukaan lukien) ja tukea jäsenvaltioita ja paikallisia viranomaisia, jotta sidosryhmät saadaan mukaan suunnitteluun, seurantaan ja suunnitelmien säännölliseen uudelleentarkasteluun*
- *tutkia yhdessä EIP:n kanssa rannikkoalueiden sopeutumista koskevan EU:n tason investointikartoituksen tekemistä ja EIP:n teknisen neuvontatuen hyödyntämistä voidakseen antaa valmiuksien kehittämiseen liittyvää tukea*
- *edistää yhteistyötä ja strategisia kumppanuuksia kansallisten ja rannikkoyhteisöjen viranomaisten välillä*
- *laajentaa CoastWAVE-aloitetta tuodakseen paikalliset vaaran arvioinnit ja räätälöidyt varoitussjärjestelmät useampien yhteisöjen käyttöön.*

2.3. Elinkelpoiset rannikkoyhteisöt

²³ [The EU's Environment 2025](#) EEA, 2025 ja [Copernicus Marine Ocean State Report \(OSR\)](#).

²⁴ Direktiivi 79/409/ETY, neuvoston direktiivi 92/43/ETY, direktiivi 2008/56/EY ja asetus (EU) 2024/1991.

²⁵ [EU:n missio: Euroopan maaperäsopimus](#).

Terveysthuollon, koulutuksen, osaamisen, digitaalisten yhteyksien ja liikenneyhteyksien sekä kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on ensisijaisen tärkeää, jotta rannikkoyhteisöt säilyvät houkuttelevina ja elinvoimaisina paikkoina erityisesti nuorille. Näillä palveluilla on myös ratkaiseva merkitys, kun pyritään varmistamaan tosiasiallinen oikeus jäädä kotiseudulle²⁶. Rannikkoyhteisöt eri puolilla EU:ta, erityisesti maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla, kohtaavat kuitenkin varsin erilaisia taloudellisia realiteetteja ja alueellisia haasteita.

EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio²⁷ on kokonaisvaltainen EU:n kehys, joka auttaa vastaamaan näihin haasteisiin, mukaan lukien sellaisten rannikolla sijaitsevien maaseutualueiden erityistarpeisiin, joilla on maantieteellisiä rajoitteita, saavutettavuuspuutteita ja vähenevä väestö. Näitä toimia tuetaan edelleen ensimmäisellä **köyhyyden vastaisella EU:n strategialla**, joka hyväksyttiin 6. toukokuuta 2026, ja tulevalla **maaseutua koskevalla EU:n toimintasuunnitelmalla**, joka hyväksytään myöhemmin tänä vuonna.

Kohtuuhintaiseen asumiseen kohdistuu erityisiä paineita tietyillä asuinalueilla, erityisesti kaupungeissa, mutta myös muissa vilkkaissa turistipaikoissa.²⁸ Kasvava kysyntä, joka johtuu matkailuvirroista, lyhytaikaisista vuokra-asunnoista, toissijaisista asunnoista, tyhjillään olevista asunnoista, investointikysynnästä tai muista asuntojen toissijaisista käyttötarkoituksista, uhkaa yhä useammin syrjäyttää paikallisia asukkaita ja rajoittaa välttämättömien työntekijöiden asuntojen saatavuutta. Sosiaalisen asuntotuotannon lisääminen voi olla rannikkokunnille tärkeä toimintavaihtoehto. Tulevalla kohtuuhintaisia ja kestäviä asuntoja koskevalla yleiseurooppalaisella investointijärjestelyllä pyritään saamaan liikkeelle rahoitusta sosiaalista ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa varten. Kuten kohtuuhintaista asumista koskevassa eurooppalaisessa suunnitelmassa ilmoitettiin, komissio ehdottaa myös **kohtuuhintaista asumista koskevaa säädöstä**. Sen avulla viranomaiset voivat yksilöidä alueita, joilla on asuntosektoriin kohdistuvia paineita, ja toissijaisuusperiaatetta kaikilta osin noudattaen toteuttaa oikeasuhteisia toimenpiteitä, joilla asuntojen kohtuuhintaisuus voidaan turvata. Lisäksi 20. toukokuuta 2026 alkaen sovellettavalla **lyhytaikaisia vuokramajoituspalveluja koskevalla asetuksella**²⁹ lisätään avoimuutta ja autetaan viranomaisia sääntelemään markkinoita oikeasuhteisella tavalla edellyttämällä majoittajien pakollista rekisteröintiä ja tietojen jakamista tosiasiallisista liiketoimista digitaalisten alustojen ja kansallisten viranomaisten välillä. Nykyinen monivuotinen rahoituskehys tukee jo toimia, joilla puututaan kohtuuhintaisten ja laadukkaiden asuntojen puutteeseen vähintään 43 miljardilla eurolla³⁰ koheesipolitiikan rahastojen, InvestEU:n, Life-ohjelman, sisämarkkinaohjelman ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman sekä NextGenerationEU:n kautta. Koheesipolitiikan väliarvioinnissa puolestaan mahdollistettiin 3,3 miljardin euron lisämäärärahojen kohdentaminen uudelleen EAKR:stä kohtuuhintaisen ja sosiaalisen asuntotuotannon painopisteeseen. Sosiaalisesta ilmatorahastosta rahoitetaan tulevaisuudessa investointeja energiatehokkuuteen ja rakennusten perusparannuksiin sekä puhtaaseen lämmitykseen ja jäähdytykseen. **Komissio kannustaa jäsenvaltioita investoimaan enemmän asuntoihin ja niihin liittyviin palveluihin rannikkoyhteisöissä**, joissa on asuntosektoriin kohdistuvia paineita, erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ryhmien osalta.

EU:n rannikkoalueilla on myös rikas **merellinen kulttuuriperintö**, joka käsittää meriin liittyviä Unescon maailmanperintökohteita³¹, paikallisia perinteitä, ruokakulttuuria, käytäntöjä ja käsitöitä, jotka ylläpitävät yhteisön identiteettiä ja sukupolvien välisiä arvoja. Sosiaalisen ja

²⁶ [Oikeus jäädä kotiseudulle -strategian](#) mukaisesti.

²⁷ COM(2021) 345 final.

²⁸ SWD(2025) 1053/2 – Understanding the housing crisis.

²⁹ Asetus - EU - 2024/1028.

³⁰ Kohtuuhintaista asumista koskeva eurooppalainen toimintasuunnitelma. COM(2025) 1025 final.

³¹ [World Heritage Centre – World Heritage Marine Programme](#).

kulttuurisen rakenteen kannalta keskeisiä toimia ovat esimerkiksi pienimuotoinen kalastus, vesiviljely, laivanrakennus ja merenkulku. Niiden ainutlaatuinen vaikutus paikalliseen identiteettiin tulisi tunnustaa hallinnon kaikilla tasoilla.

Erilaisilla aloitteilla, kuten **valtamerten tuntemuksen EU4Ocean Coalition** -aloitteella, lisätään jatkossakin tietoa valtamerten kulttuurisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta merkityksestä. Näin nostetaan esiin rannikkoyhteisöjen merellistä kulttuuriperintöä ja tuetaan osaamisen siirtämistä sukupolvelta toiselle sekä valtamerten hoitoa. **Uusi eurooppalainen Bauhaus (NEB) -väline** ja **New European Bauhaus Ocean, Coastal and Island Communities Lab** -laboratorio luovat myös mahdollisuuksia rannikkoalueisiin liittyville hankkeille, joissa yhdistyvät kestävyys, suunnittelu, kulttuuri ja ilmastokestävyys.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita ja paikallisyhteisöjä jatkamaan siniseen ja merelliseen kulttuuriperintöön liittyvien aloitteiden edistämistä yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen ja paikallisten kalatalouden toimintaryhmien kautta sekä muiden paikallisen ja kansallisen tason ohjelmien ja aloitteiden avulla.

Lippulaivat – Komissio aikoo

- *ehdottaa kohtuuhintaista asumista koskevaa säädöstä, joka tukee viranomaisia asuntopulasta kärsivien alueiden yksilöimisessä ja antaa niille mahdollisuuden toteuttaa – toissijaisuusperiaatetta kaikilta osin noudattaen – toimenpiteitä, joilla suojellaan ja edistetään kohtuuhintaista asumista kyseisillä alueilla*
- *luoda mahdollisuuksia rannikkoon liittyville, kestävyyttä, suunnittelua, kulttuuria ja ilmastokestävyyttä painottaville hankkeille **uusi eurooppalainen Bauhaus -välineellä** ja käynnistämällä **New European Bauhaus Ocean, Coastal and Island Communities Lab** -laboratorion.*

3. Strategian täytäntöönpano

3.1. Rahoitus

Sinisen talouden rahoituksen saatavuus kasvaa tasaisesti. **BlueInvest-foorum**in kautta EU tukee myös rannikkoalueiden startup-yrityksiä ja pk-yrityksiä innovatiivisten valtameriteknologioiden ja -palvelujen kehittämisessä ja skaalaamisessa tarjoamalla valmennusta, mahdollisuuksia löytää sijoittajia sekä tukea varainhankintaan. Sinisen talouden investointivälineellä, jota tuetaan EMKVR-rahastosta ja InvestEU-ohjelmasta ja jonka toteuttaa Euroopan investointirahasto (EIR), pyritään saamaan liikkeelle jopa miljardi euroa pääomasijoituksia vuoteen 2028 mennessä. **Keskeisessä roolissa on myös** Euroopan investointipankki (EIP), jonka vuotuiset investoinnit siniseen talouteen ja rannikkoalueiden suojeluhankkeisiin ovat keskimäärin noin 2,6 miljardia euroa.

Tiiviimpi yhteistyö ja synergiat kansallisten kehitys pankkien ja muiden monenvälisen rahoituslaitosten kanssa voivat auttaa rannikkoalueiden yrityksiä ja yhteisöjä saamaan rahoitusta, teknisiä neuvontapalveluja ja tukea valmiuksien kehittämiseen. **EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen** avulla voidaan myös kohdentaa investointeja toimintaan, joka edistää vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja suojelusta.³² Lisäksi

³² Asetus (EU) 2020/852.

lainsäädäntöohjelmat³³ ovat keskeisen tärkeitä yksityisen pääoman vapauttamisen kannalta. Näillä lainsäädäntöohjelmilla voidaan kannustaa investointeihin vähentämällä pitkäaikaisten pääomasijoitusten kustannuksia ja ottamalla pääomavaatimuksissa huomioon EU:n tai kansallisen tason takausten riskejä vähentävä vaikutus.

EU:n **koheesipolitiikan, yhteisen maatalouspolitiikan ja meripolitiikkojen** avulla jatketaan kestäväen kehityksen tukemista rannikkoalueilla. Niitä täydennetään valmiuksien kehittämiseen liittyvillä aloitteilla, kuten TAIEX-REGIO Peer2Peer -välineellä³⁴ ja paikallisille toimintaryhmille tarkoitetulla FAMENET-verkostolla.

Ehdotettu monivuotinen rahoituskehys vuosiksi 2028–2034 tarjoaa jäsenvaltioille ja alueille uusia mahdollisuuksia rannikkoyhteisöjen vahvistamiseen. Jäsenvaltioita kannustetaan **sovittamaan kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmansa** tämän strategian tavoitteisiin ja tukemaan paikallisiin tarpeisiin räätälöityjä paikallaloitteisia ratkaisuja yhteistyössä alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa. Ehdotetun **Euroopan kilpailukykyrahaston**³⁵ avulla voitaisiin myös tukea investointeja ja innovointia kestäväen sinisen talouden aloilla.

Osana **kestävän sinisen talouden kumppanuutta**³⁶ Horisontti Eurooppa -puiteohjelman puitteissa komissio rahoittaa yli 43 tutkimus- ja innovointihanketta yli 450 miljoonalla eurolla vuoteen 2027 mennessä. Hankkeilla tuetaan ilmastoneutraalia, kestävää ja kilpailukykyistä sinistä taloutta, ja niihin sisältyy myös erityistä tukea selviytymiskykyisille rannikkoyhteisöille ja yrityksille. Vuoden 2026 loppuun mennessä paikalliset yhteisöt ja rannikkoyhteisöt otetaan myös mukaan teknistä tukea koskevaan ehdotuspyyntöön, jonka avulla valmistellaan **valtameriä ja vesistöjä koskevan EU:n mission**³⁷ mukaisia siirtymäohjelmia siten, että hankkeet ja investoinnit vastaavat paikallisia tarpeita.

3.2. Hallinnointi

Rannikkoyhteisöjen tehokas tukeminen edellyttää vahvaa **monitasoista hallintotapaa** ja tiivistä yhteistyötä paikallisten, alueellisten, kansallisten ja EU:n viranomaisten kesken. Olennaista on, että paikalliset ja alueelliset toimijat osallistuvat merkityksellisellä tavalla toimintapolitiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, jotta paikalliset tarpeet voidaan ottaa huomioon ja EU:n painopisteet voidaan saavuttaa.

EU on perustanut alueellisen yhteistyön rakenteita ja vuoropuhelufoorumeita, kuten **EU:n merialuestrategioita ja EU:n makroaluestrategioita**. Niiden avulla tuodaan yhteen rannikkoyhteisöt sekä alueelliset ja kansalliset viranomaiset, satamat, teollisuus, tiedeyhteisö ja kansalaisyhteiskunta. Näiden toimintakehysten avulla EU:n painopisteet muunnetaan paikallaloitteisiksi ratkaisuuksi, jotka vahvistavat ympäristön kestävyyttä, talouden monipuolistamista ja alueellisia arvoketjuja.

Komissio ja Atlantin alueen jäsenvaltiot pyrkivät vuoteen 2027 mennessä saattamaan ajan tasalle Atlantin alueen meristrategian, mukaan lukien harkitsemaan uuden Atlantin aluetta koskevan makroalueellisen kehityksen kehittämistä. Lisäksi komissio laatii yhdessä Välimeren unionin ja itäisen Välimeren kumppaneiden kanssa uuden merialuestrategian, joka tukee alueen kestävää ja kilpailukykyistä sinistä taloutta.

³³ [C\(2025\) 2731 final](#).

³⁴ [Inforegio – TAIEX-REGIO Peer2Peer](#).

³⁵ [COM\(2025\) 555 final](#).

³⁶ [Kestäväen sinisen talouden kumppanuus](#).

³⁷ [Horisontti Eurooppa -ohjelman työohjelma 2026–2027](#).

Euroopan meripäivän kaltaiset aloitteet, kuten vuotuinen paikallisten tapahtumien kampanja **Euroopan meripäivä omassa maassani**, toimivat siltana paikallisten yhteisöjen ja EU:n mahdollisuuksien ja toimintapolitiikkojen välillä. **Euroopan meripäivä ja sinisten kaupunkien verkosto** vahvistavat Euroopan rannikko- ja satamakaupunkien välistä yhteistyötä kestävästä meripolitiikasta, innovoinnista ja terveiden meriympäristöjen edistämiseksi.

Rannikkoyhteisöjä koskevien sosioekonomisten ja ympäristöön liittyvien paikallistason tietojen keräämisessä on kuitenkin edelleen merkittäviä puutteita. Eurostat pyrkii yhdessä muiden komission yksiköiden kanssa korjaamaan nämä puutteet nykyisten yhdenmukaistettujen tilastollisten määritelmien, luokitusten ja tiedonkeruukehysten avulla, jotta paikallisviranomaiset ja sidosryhmät voivat kohdentaa toimenpiteitä paremmin, priorisoida investointeja ja vahvistaa selviytymiskykyä.

Lippulaivatoimi – Komissio aikoo

- *päivittää Atlantin alueen³⁸ meristrategiaa Atlantin alueen jäsenvaltioiden kanssa, esimerkiksi ottamalla mahdollisesti käyttöön uuden Atlantin alueen makroaluekehityksen, ja esittää yhdessä Välimeren unionin ja itäisen Välimeren kumppaneiden kanssa uuden itäisen Välimeren merialuetta koskevan strategian, jonka tavoitteena on tukea kestävästä ja kilpailukykyistä sinistä taloutta.*

4. Päätelmät

EU:n rannikkoyhteisöjen rooli on keskeinen EU:n taloudellisen vaurauden, ilmastonkestävyyden ja kulttuuriperinnön kannalta. Komission strategiassa, joka koskee vauraita, selviytymiskykyisiä ja elinkelpoisia rannikkoyhteisöjä, esitetään tärkeimmät mahdollisuudet **vahvistaa** näitä alueita ja tukea niiden **pitkän aikavälin kehitystä**. Strategian keskiössä ovat **ihmiset**, ja se tarjoaa **johdonmukaisen kehityksen, jolla yhdistetään aiempaa paremmin asiaankuuluvat EU:n politiikat**. Lisäksi se luo synergioita olemassa olevien aloitteiden, erityisesti saaria koskevan EU:n strategian ja syrjäisimpiä alueita koskevan EU:n strategian, kanssa.

Komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa sovittaakseen tulevat politiikat ja rahoitusvälineet rannikkoyhteisöjen erityistarpeisiin ja varmistaakseen niiden tehokkaan täytäntöönpanon. Komissio kutsuu neuvoston puheenjohtajavaltion kanssa koolle **saaria ja rannikkoyhteisöjä käsittelevän korkean tason konferenssin 26. kesäkuuta 2026** käynnistääkseen kumppaneiden strategian täytäntöönpanon.

Yleistä edistymistä arvioidaan avoimesti ja määrääjain **valtamerisopimuksen tulostaulun ja valtamerisopimuksen tilaa koskevan kertomuksen avulla**.